

Wouter Stelwagen Spel tussen mens en natuur

De mens toont zijn kunnen met het bouwen van massale torenflats. Gebouwen waarbij de mens slechts een nietig wezen is. We zien hoe de stad wereldwijd oprukt en de natuur verdringt. Wouter Stelwagen fotografeert het spel van de urban omgeving, daar waar de stad de natuur raakt.

Stilte en de afwezigheid van mensen vormen een rode draad in het werk van de Wouter Stelwagen. Toch zit er altijd iets menselijks in zijn afgewogen beelden. "Ik breng nooit personen in beeld omdat zij dan acteurs worden. Mensen trekken de aandacht en worden al snel de hoofdrolspelers in het beeld. Mijn fotografie gaat wel over de mensheid. Over hoe wij wonen en hoe wij onze wereld creëren. De globale mens in de globale stad fascineert mij. In Frankrijk bekwam ik voor het eerst het gevoel dat die gekleurde flats eigenlijk objecten zijn. Geen dingen waar mensen in wonen. Ik vind het bijna ontroerend om te zien dat mensen de flats beschilderen en voorzien van mooie kleuren. Zo'n moloch van een ding waar niemand zou willen wonen, geven we een lijke verf, die er na drie jaar weer vanaf bladdert. Het heeft een soort naïviteit. We doen ons best om er wat van te maken, maar het zal nooit echt wat worden. Mijn eerste reis naar China in 2007 was echt een eyeopener. Al die mensen, net een mierenhoop. Ik belandde in Chongqing, één van de grootste agglomeraties van China. Er leefden daar toen zo'n 32 miljoen mensen en per jaar komen daar één miljoen mensen bij. Er worden complete wijken uit de grond gestampt. Op mijn kaart stonden hele straten en wijken →

**WOUTER
STELWAGEN**

*Estheet, Docent aan ACF, liefhebber van
de New Topographics*

www.wouterstelwagen.com

TE ZIEN OP
Fotofestival Naarden
Van 18 mei tot en 23 juni
www.fotofestivalnaarden.nl

die al niet meer bestonden of bleek het bos op de kaart inmiddels een woonwijk te zijn. Dat fascineerde mij ontzettend. Die boeiende combinatie tussen de ruimte die er is en de ruimte die we opeisen. Het mooie van de urbanisatie vind ik dat die flats ook maar een korte levensduur hebben. Over dertig jaar staat er alweer wat anders. Het is allemaal tijdelijk. Die grote gebouwen zijn heel overweldigend, maar wanneer je je voorstelt dat achter ieder raampje een mens woont, maakt dat je ook wel weer heel klein.”

Zoektocht naar het paradijs

Tot op zekere hoogte wil iedereen hetzelfde. Dat geldt voor steden, maar ook voor vakantieparadijzen. Alle onaangestaste en paradijselijke plekjes zijn steeds lastiger te vinden omdat iedereen daarnaar op zoek gaat. Het gevolg is dat alles waar je zon, zee en strand kunt vinden, is volgebouwd met grote resorts. We hebben het idyllische plaatje van stranden vol palmbomen in ons hoofd, maar daarvan is alleen een klein strookje over. Daarachter rijzen de hotels op. Ook dat is volledig gecultiveerd. In Hongkong lijkt de urbanisatie veel evenwichtiger te gebeuren. Deels is dat noodgedwongen omdat Hongkong is gebouwd in een berggebied waar maar op een paar plekken gebouwd kon worden. De stad eindigt vaak in een uitgegraven rotswand in de berg. Bovenop die berg is gewoon bos waar apen wonen en mensen kunnen wandelen. Cultuur en natuur zijn met elkaar verweven. De mensen wonen daar vaak ontzettend klein. Na een tijdje is het daar eigenlijk prettiger dan het in eerste instantie lijkt door die natuur. Wanneer ik weer terugkom in Nederland

“Op een gegeven moment kom ik in een bepaalde modus en voel ik het ademen van de stad”

denk ik soms waarom zouden we hier niet de hoogte in gaan? Omdat we hier het geld hebben om luxe te bouwen, gebeurt het niet. Iedereen wil hier ruimte en een eigen tuin. Het is wel zonde van de ruimte, maar daarentegen een prettige manier van wonen. In Nederland is alles heel functioneel. In Azië zie je dat steden gewoon uitdijen als een olievlek op het water. Ik vind het heel lastig om Nederland te fotograferen. Ik ben teveel gedefformeerd. Omdat ik hier woon, weet ik waarom alles zo is gebouwd en wat het betekent. Ik denk te weten wat een Vinex wijk is en kan er niet meer met verwondering naar kijken.”

Het ademen van de stad

Wouter gaat altijd alleen op fotoreis. Totaal teruggeworpen op zichzelf zwerft hij een maand lang door een stad om deze te kunnen doorgronden. “Helemaal alleen in een onbekende stad voel ik een soort eenzaamheid, een verweesdheid. Je woont even in die stad, kent de patronen en hebt je dagelijkse ritme. Daardoor kijk je op een andere manier naar die stad Maar je woont er natuurlijk niet echt. Je weet helemaal niets, maar je denkt dat je al dingen weet. De eerste twee weken fotografeer ik wel en soms zit er een pareltje tussen, maar ik merk dat de beelden toch vaak te plat, te gemakkelijk en te mooi zijn. Wanneer je voor het eerst in een stad komt, is alles exotisch en overweldigend. Vaak zet ik mijn camera neer, kijk en besluit vervolgens om de foto niet te maken. De foto's die je niet maakt zijn bijna net zo belangrijk als de foto's die je wel maakt. Tijdens mijn verblijf sta ik elke dag vroeg op en wandel ik van het ontbijt tot het avondeten door de stad. Daarna rol ik →

vermoeid mijn bed in. Het heeft iets monniksachtigs. Op een gegeven moment kom ik in een bepaalde modus en voel ik het ademen van de stad. Dat is het moment waarop ik kan fotograferen. Die flow heb ik nodig om het monumentale en universele van die stad te kunnen vangen. Mijn mooiste ervaring binnen de fotografie was een fotosessie in een leeg complex dat nooit is afgebouwd. Er zouden duizenden mensen moeten wonen, maar er was niemand. Geen liften, balkons, of relingen, alleen honden en verder niets. Het was zo desolaat. Alleen op de achtergrond hoorde je nog de vage geluiden van de stad. Het was een optelsom van alles wat ik zo fascinerend vind in een stad. Een soort playground, een speeltuin. In eerste instantie was het best eng. Dat verlaten gebouw waar je op een dun richeltje honderd meter boven de grond staat te fotograferen. Op een gegeven moment

“In eerste instantie was het best eng. Dat verlaten gebouw waar je op een dun richeltje honderden meters boven de grond staat te fotograferen”

voelde ik me senang en de volgende dag ben ik teruggegaan. Zo'n reis is erg vermoeiend en na drie weken slaat de eenzaamheid toe en ben ik het zat om elke avond alleen te eten. Toch zoek ik tijdens het fotograferen bewust geen contact met de lokale bevolking. Als ik fotografeer sluit ik me totaal af voor de buitenwereld. Ik luister altijd naar muziek. Dat biedt me niet alleen inspiratie, maar sluit ook de wereld om me heen buiten. Omdat ik met een technische camera werk, laat men mij ook links liggen. Ik ben gewoon een raar figuur. Ik denk dat ik meer op zou vallen als ik met een spiegelreflexcamera zou werken. Dan ben je veel meer herkenbaar als fotograaf. Doordat ik met de technische camera werk ben ik heel bewust bezig met componeren. Het is heel fijn om rustig te werken. Met een digitale camera kun je altijd meer foto's maken. Je maakt nog even een

beeld hier en een plaatje daar, maar er is teveel. Die overdaad werkt niet voor mij en mijn soort fotografie. Doordat je minder bewuste keuzes maakt, kom ik niet tot dat punt waarop alles samenvalt.”

Kunstbril

De foto's van Wouter hebben een sterke handtekening. Het waar en hoe van de foto doet er niet toe. Alles draait om de zeggingskracht van het beeld. “Ik ging naar de Rietveld academie omdat deze opleiding echt gericht is op autonome fotografie. Het draaide om het ontwikkelen van een eigen visie als fotograaf of kunstenaar met een fotografisch medium. Fotografie werd vroeger nooit als kunstvorm gezien en moest altijd een verhaal vertellen. Nu mag het steeds vaker autonoom zijn en wordt fotografie als kunstvorm breed gedragen. Het probleem bij fotografie is dat het toch een soort realiteit is. Het beeldt per definitie iets uit en moet daardoor iets betekenen in de werkelijkheid. In eerste instantie vraag je je bij een foto altijd af waar de foto is genomen. Ik doe dat ook, ook al vind ik dat het er niet toe doet. In andere kunstvormen heb je figuratieve en abstracte kunst. Volgens mij zit het verschil in de plaats waar de kunst hangt. In een museum zet men zijn kunstbril op. Daar vindt iedereen drie strepen op een doek prima omdat men weet dat het abstract is. Deze taal begrijpt men soms beter dan fotografie. In mijn fotografie gaat het er niet om of een foto in Hongkong of China is gemaakt. Het gaat veel meer over esthetische kwaliteit en het universele verhaal.” ■